

Sygn. akt I AGa 42/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jadwiga Chojnowska
Sędziowie	:	SSA Elżbieta Kuczyńska SSA Jarosław Marek Kamiński (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2020 r. w Białymstoku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **Syndyka masy upadłości (...) Spółki z o.o. w upadłości likwidacyjnej w R.**

przeciwko **(...) Spółce z o.o. w W.**

o zwolnienie z egzekucji

na skutek apelacji **powoda**

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 22 stycznia 2020 r. sygn. akt VII GC 431/19

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.**

(...)

Sygn. akt I AGa 42/20

UZASADNIENIE

Powód Syndyk masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w R., w pozwie skierowanym przeciwko pozwanemu (...) sp. z o.o. w W., domagał się zwolnienia spod egzekucji, prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ostrowi Mazowieckiej M. C., sygn. MCH KM 746/18, wózka widłowego spalinowego Y. (...) rok prod. 2014. Podnosił, że przedmiotowy wózek widłowy spalinowy wchodzi w skład masy upadłości powoda.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2020 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Orzeczenie to zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 31 marca 2015 r. (...) sp. z o.o. (zastawnik) i (...) sp. z o.o. w R. (zastawca) w celu zabezpieczenia łączącej strony umowy pożyczki nr (...), zawarły umowę o ustanowienie zastawu rejestrowego na sprzęcie w postaci wózka Y. z 2014 r. (...). Zastaw został ustanowiony do najwyższej sumy zabezpieczenia w kwocie 2.101.411,14 zł. Postanowiono, że zastaw wygasa z upływem okresu zabezpieczenia lub w przypadku przejścia prawa własności sprzętu na zastawnika. Po wygaśnięciu zastawu, na pisemny wniosek zastawcy, (...) sp. z o.o. miał wystawić pisemne oświadczenie potrzebne do wykreślenia zastawu w rejestrze zastawów. Zaspokojenie z przedmiotu zastawu mogło nastąpić m.in. przez przejście przez zastawnika sprzętu na własność, tj. zgodnie z art. 22 ustawy o zastawie.

W dniu 10 sierpnia 2017 r., w związku z nieuregulowaniem należności przez (...) Sp. z o.o. - zastawcę, (...) sp. z o.o. wypowiedział ze skutkiem natychmiastowym umowy pożyczki nr (...). Jednocześnie złożył oświadczenie, że w związku z wypowiedzeniem przejmuje na własność przedmioty z zastawów rejestrowych, które zostały ustanowione na zabezpieczenie umów i wzywa do zwrotu tych przedmiotów w ciągu dwóch dni od daty otrzymania wypowiedzenia. Wypowiedzenie zostało odebrane przez (...) sp. z o.o. w dniu 18 sierpnia 2017 r.

W dniu 21 marca 2018 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ostrowi Mazowieckiej M. C. dokonał zajęcia przedmiotowego wózka widłowego, który został oddany pod dozór A. J. (sygn. akt MCH KM 746/18).

Postanowieniem z dnia 27 września 2018 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi ogłosił upadłość (...) sp. z o.o. w R. (sygn. akt XIV GU 207/18).

Komornik pismem z 24 czerwca 2019 r. zawiadomił Syndyka masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości o zajętej ruchomości w postaci przedmiotowego wózka widłowego.

W odpisie z Rejestru Zastawów, aktualnym na 18 marca 2019 r., pod pozycją numer (...) ujawniono jako zastawnika - (...) sp. z o.o., jako zastawcę - (...) sp. z o.o., jako przedmiot zastawu - wózek Y. z 2014 r. (...), a jako kwotę zabezpieczenia - 2.101.411,14 zł.

Pismem z dnia 3 lipca 2019 r. Syndyk masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości P. B. wezwał pozwanego do zwolnienia spod egzekucji przedmiotowego wózka widłowego - w terminie do 12 lipca 2019 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wskazał, że podstawa wytoczenia powództwa o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji (art. 841 § 1 k.p.c.) występuje wówczas, gdy w toku zajęcia zostały naruszone prawa osoby trzeciej (np. dana rzecz jest własnością tej osoby), przy czym chodzi o naruszenie tego rodzaju, że doszło do zajęcia takiego składnika majątkowego, z którego wierzyciel nie ma prawa zaspokoić swojej wierzytelności.

W związku z tym zwrócił uwagę, że wprawdzie z przedłożonego przez powoda odpisu z rejestru zastawów nr (...) wynika, iż wózek widłowy spalinowy Y. (...) stanowi własność (...) sp. z o.o. w upadłości, tym niemniej zaoferowane przez stronę pozwaną dowody wskazują, że wskutek wypowiedzenia w dniu 10 sierpnia 2017 r. umowy pożyczki i złożenia oświadczenia o przejściu na własność przedmiotu zastawu, prawo własności do ww. wózka widłowego przeszło na zastawcę, tj. (...) Sp. z o.o. (zgodnie z pkt 2.9 umowy o ustanowienie zastawu oraz art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów). Takie zaś przejście na własność wywołało skutek w postaci wygaśnięcia zastawu wskutek zejścia się osoby wierzyciela i właściciela przedmiotu obciążonego zastawem (osoby zastawnika i zastawcy- art. 247 k.c.).

Sąd ten nie znalazł podstaw do zakwestionowania wiarygodności przedłożonego przez pozwaną potwierdzenia doręczenia korespondencji zawierającej pismo „wypowiedzenie” z 10 sierpnia 2017 r.; wskazując, że widniejący na dowodzie nadania dopisek „ (...)” nie dotyczy numeru umowy, lecz numeru klienta (oznaczenie „kl”). Dlatego też uznał, że omawiane potwierdzenie odbioru potwierdza złożenie przez pozwanego skutecznego oświadczenia w przedmiocie wypowiedzenia umowy pożyczki, jak również przejęcia na własność spornego przedmiotu zastawu.

W efekcie stwierdził, że prawo własności do ruchomości zajętej przez komornika sądowego przysługuje pozwanemu, a co za tym idzie powód nie mógł skutecznie żądać zwolnienia ww. sprzętu spod egzekucji (art. 841 k.p.c.).

O kosztach procesu orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł powód, który zarzucił Sądowi I instancji naruszenie art. 326 k.p.c., art. 129 § 4 k.p.c., art. 253 k.p.c. i art. 232 § 2 k.p.c. i w efekcie błędne przyjęcie, że dokument zawierający „wypowiedzenie” umowy nie był kwestionowany przez żadną ze stron oraz został skutecznie doręczony zastawnikowi (wraz z oświadczeniem o przejęciu przedmiotu zastawu). Na tej podstawie wnosił o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie wyjaśnić należy, że w celu przyspieszenia postępowania odwoławczego apelacja powoda została rozpoznana na posiedzeniu niejawnym, albowiem przeprowadzenie rozprawy nie było konieczne, a w szczególności, że żadna ze stron nie złożyła wniosku o przeprowadzenie rozprawy (art. 374 k.p.c.).

Przechodząc zaś do oceny zarzutów apelacji, przede wszystkim zauważyć należy, że przy ocenie postawionych w apelacji zarzutów naruszenie przepisów postępowania, rozstrzygającym jest nie zarzucany sposób naruszenia, lecz jego skutki mierzone wpływem na wynik sprawy. Musi to być wpływ istotny. Oznacza to, że skuteczne wniesienie środka zaskarżenia opartego na omawianym zarzucie wymaga, aby poza wymienieniem w petitum apelacji przepisów postępowania, których miał dopuścić się Sąd I instancji, konieczne jest wykazanie nie tylko, który przepis postępowania został naruszony i w jaki sposób, ale również, że następstwa stwierdzonych wadliwości postępowania były tego rodzaju, iż kształtowały lub współkształtowały treść zaskarżonego w sprawie orzeczenia. Tymczasem apelacja wniesiona przez powoda w zasadzie nie zawiera nawet próby wskazania, że następstwa zarzucanych uchybień były na tyle istotne, iż miały wpływ na treść kwestionowanego orzeczenia.

Odnosząc się, poniekąd z obowiązku, do oceny poszczególnych zarzutów apelacji, za konieczne także uważa wyjaśnić, iż że choć zasadą jest, iż wyrok powinien być wydany i ogłoszony na posiedzeniu, na którym zamknięto rozprawę, to jednak ustawodawca w art. 326 § 1 k.p.c. dopuścił możliwość ogłoszenia wyroku w późniejszym terminie (do dwóch tygodni, a w sprawach szczególnie zawiłych sięgającym nawet miesiąca). W piśmiennictwie oraz orzecznictwie przyjmuje się, że terminy odroczenia ogłoszenia wyroku mają charakter instrukcyjny, w związku z czym uchybienie im nie powoduje doniosłych negatywnych skutków procesowych, a w szczególności nie pozbawia wyroku skuteczności, ani nie prowadzi do nieważności postępowania (por. uchwała SN z 10 lipca 2015 r., III CZP 44/15).

Pozostała grupa zarzutów, choć nie zostało to wprost wyrażone przez autora apelacji, w istocie zmierzała do zakwestionowania poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych i w efekcie przyjęcia, że wskutek wypowiedzenia umowy pożyczki i złożenia oświadczenia o przejęciu na własność przedmiotu zastawu, prawo własności do przedmiotowego wózka widłowego przeszło na zastawcę, tj. (...) Sp. z o.o.

Oceniając tak skonstruowany zarzut wskazać należy, że w postępowaniu cywilnym zadaniem sądu jest zbadanie, czy w ramach prawa materialnego, stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia o żądaniu powoda, strony udowodniły fakty, z których każda z nich wywodzi skutki prawne dla niej korzystne. Wymaga to przedstawienia przez każdą ze stron twierdzeń, co do istnienia bądź nieistnienia określonych faktów oraz udowodnienia tych twierdzeń. Wyrażenie

wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń strony przeciwnej, względnie, co do prawdopodobieństwa zaistnienia innych jeszcze okoliczności faktycznych niż wskazane przez stronę przeciwną, bez jednoczesnego ich wykazania przy pomocy powołanych przez siebie dowodów lub udowodnienia braku wiarygodności dowodów przeprowadzonych przez drugą stronę (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.), nie spełnia wymogu udowodnienia własnych twierdzeń.

Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na obu stronach procesu (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.), spoczywa na tej stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Stąd wniosek, iż powód musi udowodnić fakty tworzące jego prawo, a pozwany fakty, które przeszkodziły powstaniu prawa lub je zniweczyły.

W niniejszej sprawie powód w celu wykazania prawa własności przedmiotowego wózka widłowego zaoferował wyłącznie dowód w postaci odpisu z Rejestru Zastawów, w którym pod pozycją nr (...), jako zastawca widniał: (...) sp. z o.o. Dodatkowo wnioskował o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków: R. J., J. J. oraz A. J. na okoliczność posiadania prawa własności do tegoż wózka widłowego.

W kontekście tego drugiego wniosku dowodowego wyjaśnić należy, że zgodnie z art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu mogą być nie okoliczności, lecz wyłącznie fakty mające istotne znaczenie w świetle podstawy faktycznej i prawnej sprawy. Fakty to zaś wszelkie zdarzenia i zjawiska określone w czasie i przestrzeni, ale także stany świata zewnętrznego i stany o charakterze wewnętrznym. Sąd zaś może pominąć środki dowodowe jeśli sporne okoliczności zostały już dostatecznie wyjaśnione lub jeśli strona powołuje je jedynie dla zwłoki (art. 217 § 1 k.p.c.).

Sąd Okręgowy wprawdzie nie wskazał przyczyn pominięcia omawianego dowodów, jednakże nie sposób tego traktować jako uchybienia procesowego mogącego mieć wpływ na wynik sprawy, w szczególności zważywszy na sformułowaną przez powoda tezę dowodową. Powód nie wskazał bowiem, w jaki sposób zeznania tych świadków mają potwierdzić służące mu prawo własności, ani nawet jakie fakty mają być przez nich wykazane. Z tezy dowodowej nie wynikało, że którykolwiek ze świadków posiada wiedzę na temat faktów związanych z prawem własności wózka widłowego. Stąd też za w pełni uzasadnioną uznać należało decyzję Sądu pierwszej instancji o pominięciu tegoż wniosku dowodowego, jako nie zmierzającego do wykazania konkretnych faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy znaczenie. Tak sformułowany wniosek dowodowy słusznie więc został potraktowany jako nieprzydatny dla wyjaśnienia okoliczności istotnych w sprawie. Z tych samych, co wymienione wyżej przyczyn, Sąd Apelacyjny pominał ponowiony w apelacji, równie lakoniczny wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków.

Natomiast pozwany, w odpowiedzi na pozew, wskazywał, że wskutek wypowiedzenia umowy pożyczki i złożenia oświadczenia o przejęciu na własność przedmiotu zastawu, prawo własności do wózka widłowego przeszło na niego jako zastawcę (zgodnie z pkt 2.9 umowy o ustanowienie zastawu oraz art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów). Jako, że okoliczność ta była kwestionowana przez powoda, zatem nie ulega w tych okolicznościach wątpliwości, że to na pozwanym ciążył obowiązek wykazania faktów, na które się powoływał. To on bowiem z tych faktów starał się wyprowadzić skutki dla siebie korzystne (art. 6 k.c.).

W związku z tym zauważyć należy, że pozwany przedłożył zarówno umowę zastawu oraz pismo z dnia 10 sierpnia 2017 r. zawierające oświadczenie o wypowiedzeniu umów pożyczek oraz przejęciu na własność przedmiotów zastawów rejestrowych (w tym spornego wózka widłowego), ale także dołączył kopię „potwierdzenia odbioru” przesyłki pocztowej przez adresata, tj. (...) sp. z o.o.". Wprawdzie powód kwestionował wiarygodność tego dowodu, ale poza żądaniem przedłożenia oryginału dokumentu nie wskazał na jakiegokolwiek okoliczności, które uzasadniałyby jego żądanie (art. 129 § 4 k.p.c.). Nie można też zapominać, iż zgodnie z dyspozycją art. 129 § 2 k.p.c. zamiast oryginału dokumentu strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego radcą prawnym. To oznacza zaś, że z woli ustawodawcy z oryginałami dokumentów zrównane zostały złożone przez pozwanego ich odpisy poświadczane za zgodność z oryginałem, a zatem w okolicznościach niniejszej sprawy nie istniała potrzeba składania przez stronę ich oryginałów.

Oznacza to zatem, że w okolicznościach sprawy zostało wykazane zarówno to, że (...) sp. z o.o. skorzystała z uprawnień wynikających z treści art. 22 ust. 2 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów oraz pkt 2.9 umowy o

ustanowienie zastawu rejestrowego, gdyż złożyła oświadczenie o przejęciu własności przedmiotu zastawu, jak również i to, że oświadczenie takie dotarło do rąk adresata (zastawnika). Tym samym w okolicznościach niniejszej sprawy nie mogło budzić wątpliwości, że własność rzeczy objętej egzekucją przeszła na rzecz pozwanego, a co z kolei czyniło bezzasadnym roszczenie powoda o zwolnienie tego przedmiotu spod egzekucji (art. 841 k.p.c.).

Przyjmując zatem, że Sąd przy konstruowaniu podstawy faktycznej nie uchybił przepisom postępowania, Sąd Apelacyjny przyjął poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne za własne, akceptując jednocześnie dokonaną przez ten Sąd ocenę prawną.

Nie znajdując zatem podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania odwoławczego postanowiono w oparciu o przepis art. 98 §1 i 3 k.p.c. i art. 108 §1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6) w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(...)